

Hans Caldaras och Rosa Taikon. Lanseringen av *E Katitzi*.

Verksamhetsberättelse 2008

Introduktion

Podium är ett print-on-demandförlag som drivs inom ramen för Författarcentrum Öst. Podium har utgivning på invandrar- och minoritetsspråk och en klassikerserie där utgångna och efterfrågade böcker trycks upp på nytt. Vidare bedriver Podium löpande informationsarbete kring egenutgivning, print-on-demand, upphovsrätt och ny teknik. Författarcentrums medlemmar kan ge ut böcker via Podium Distribution och få tillgång till Podiums kanaler för distribution och marknadsföring.

Året i korthet

Under 2008 har Podium stärkt sin position som utgivare av böcker med anknytning till de nationella minoriteterna. Vi har utgivit två pionjärverk på romani. Vidare har vi fått se debutanten Ann-Helén Laestadius erövra Sverige och Norge med sin berättelse om Agnes, 13 år som vill vara både same och svensk (*Sms från Soppero*). För de författare som ger ut böcker själva via Podium Distribution har vi öppnat en ny backlistkanal. Försäljningen fortsätter att peka uppåt.

- Utgivit världens första översättning till romani av Katarina Taikons barnbok *Katitzi*.
- Utgivit en unik ordbok över resandefolkets språk: *Ordbok över svensk romani* av Lenny Lindell & Kenth Thorbjörnsson-Djerf, i samarbete med Språkrådet.
- *Sms från Soppero* av Ann-Helén Laestadius är klar för pocketutgivning genom En bok för alla och långfilm.
- Infört obligatoriskt redaktörsstöd på egenutgivningen som distribueras av Podium. Kvaliteten på utgivningen har höjts avsevärt, vilket även syns i försäljning och medialt genomslag. Nio nya titlar har utkommit under året.
- Startat en backlistutgivning inom Podium Distribution, för utgångna och efterfrågade böcker som författarna vill väcka nytt liv i.
- Medverkat på ett tiotal mässor och andra evenemang. Arrangerat två seminarier och flera andra programpunkter på Bok & Biblioteksmässan i Göteborg.
- Försäljningen har fortsatt att öka kraftigt.

Lena Adelsohn Liljeroth, Jarmo Lainio, Heidi Pikkarainen. Minoritetsspråksseminarium på Bok & Bibliotek.

Styrelse

Vid årsmöte i Podium den 13 maj valdes Dag Sebastian Ahlander till ordförande (omval). Fateme Behros och Ingmar Simonsson ställde sina platser till förfogande. Till ledamöter valdes Ylva Stockelberg (omval), Ulf Ulfvarson (omval) och Gudrun Wessnert (nyval) från FC Östs styrelse. Vidare förstärktes styrelsen med extern kompetens i form av Helena Eriksson Berhan (nyval), som driver barnbokhandeln Bokspindeln i Stockholm.

När styrelsen konstituerade sig samma dag utsågs Ylva Stockelberg till kassaförvaltare (omval) och Ulf Ulfvarson till vice ordförande (omval).

Under året har sex styrelsemöten hållits. Samtliga möten är protokollförda.

Anställda

Podium ideell förening har inga anställda. De som arbetar för föreningens räkning är anställda av

Författarcentrum Öst. Jenny Lindblad har varit projektledare/redaktör på heltid. Lisa Meibrink, tidigare ekonom/föreningssekreterare, har sagt upp sig efter ett längre uppehåll för studier och föräldraledighet. Anna Olofsson har arbetat 25% av heltid med ekonomiadministration tills hon lämnade tjänsten per 1 oktober. Denna tjänst är nu fördelad på två personer på deltid: Åsa Nordlinder, föreningssekreterare och Lars Stjernström, redovisningskonsult.

Utbildning

Jenny Lindblad har genomgått en kurs i layoutprogrammet InDesign, i Förlagsklubbens regi.

Ekonomi

Årets resultaträkning utvisar ett överskott på 66.729 kronor vilka styrelsen föreslår balanseras i ny räkning. Vinsten härrör främst från försäljningen av Ann-Helén Laestadius bok *Sms från Soppero*.

Podiums utgivning

Podium har fortsatt att prioritera bokutgivning på språket romani. De två stora arbeten som slutförts är: *E Katitzi* ("Katitzi" av Katarina Taikon i översättning till romani av Hans Caldaras) och *Ordbok över svensk romani* av Lenny Lindell och Kenth Thorbjörnsson-Djerf.

Katarina Taikons böcker om Katitzi blev väldigt spridda på sin tid och bidrog till att upplysa många människor och påverka deras bild av romer. Men inte förrän nu har berättelsen gått

Hans Caldaras under arbetet med att översätta Katarina Taikons *Katitzi* till romani.

att läsa på romani, i översättning av Hans Caldaras. Podiums release för boken i juni formade sig till en manifestation för romernas rättigheter, mycket tack vare det engagerade tal som hölls av hedersgästen Rosa Taikon (Katarina Taikons syster). Förhoppningsvis kan översättningen komma att spridas till fler länder med romska befolkningar.

Ordbok över svensk romani: Resandefolkets språk och sånger är resultatet av ett samarbete mellan flera personer, samt mellan Podium och Språkrådet. Lenny Lindell och Kenth Thorbjörnsson-Djerf beslöt sig för att samarbeta kring att skapa en ordbok över sitt språk, som de uppfattade höll på att dö ut. De samlade in

material, rådfrågade sina släktingar och kom i kontakt med språkforskaren Gerd Carling, som blev vetenskaplig medarbetare i ordboken. När Kenth Thorbjörnsson-Djerf avled 2005 fortsatte Lindell och Carling arbetet med att strukturera och färdigställa manuset. Språkrådet har bekostat förarbetet och tillsammans med Podium haft regelbundna möten med författarna. Podium är utgivare av boken. Med sina 1800 uppslagsord är verket den mest omfattande dokumentation på vetenskaplig grund som hittills har gjorts av svensk romani.

Samisk framgångssaga

Intresset fortsätter att växa för Ann-Helén Laestadius och hennes ungdomsbok *Sms från Soppero*. Till detta bidrog nyheten om att boken ska filmatiseras. Ann-Helén Laestadius vann 2007 skrivartävlingen på temat "Att vara ung same idag", som arrangerades av Podium, Nordiska museet och Samiskt informationscentrum. Sedan boken kom ut har hon bokats till ett stort antal evenemang i Sverige, Norge och Finland för att föreläsa kring boken och frågor om språk och identitet. Boken *Sms från Soppero* har spridits till alla sameskolor genom ett samarbete med Samiskt informationscenter. Bibliotekstjänsts beställningar av boken omfattar ca 900 exemplar. Ann-Helén Laestadius har belönats med Studieförbundet Vuxenskolas författarpris på 25.000 kr samt Norrbottens läns landstings kulturstipendium Rubus Arcticus på 100.000 kr.

Skrivartävlingen "Att vara ung same idag" har resulterat i tre utgivna böcker. Förutom *Sms från Soppero: Skuggrädsla* av Annica Wennström (Bonnier Carlsen, 2008) och *Köttjuven* av Lotta

Willborg Stoor och Ville Söderbaum (Stoor Sthlm, 2008).

Ett urval av Ann-Helén Laestadius framträdanden och pressklipp listas nedan. (Angående hennes medverkan på Bok & Bibliotek, se vidare under avsnittet "Marknadsföring & evenemang".)

Framträdanden, Ann-Helén Laestadius

januari	Föredrag, <i>Kiruna stadsbibliotek</i>
februari	Turné tillsammans med Owe Wickström, <i>Forum för poesi och prosa</i> i Borås, Göteborg, Trollhättan och Dals Långed.
februari	Seminarium, <i>Litffest i Umeå</i>
februari	Föredrag, <i>Norrköpings stadsmuseum</i>
mars	Föreläsning, <i>Samiska veckan i Umeå</i>
april	Föreläsning, <i>Nordiska museet</i> , i serien "Röster och uttryck".
4 juni	Seminarium om det nya språklagsbetänkandet, Akademibokhandeln City i Stockholm. Andra medverkande: Horace Engdahl, kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth m.fl. Arr: <i>Kulturdepartementet</i> .
11-13 juli	Framträdande, <i>urfolksfestivalen Riddu Riddu</i> i Kåfjord i Nordnorge.
25-28 sept	Seminarium och tre kortare framträdanden, <i>Bokmässan i Göteborg</i> .
november	Föreläsning för pensionärer, <i>Studieförbundet Vuxenskolan</i>
november	Föredrag för mellanstadieklaser, <i>Solna bibliotek</i>
november	Föreläsning på konferensen "SFI och SVA i utveckling", kring svenska som andraspråk och svenska för invandrare, minoritetsspråk m.m. Norra Latin, Stockholm. Arr. <i>Natur och Kultur</i> .
27-28 nov	Minoritetsspråkskonferens, <i>Hanaholmens kulturinstitut</i> , Helsingfors, Finland

Ann-Helén Laestadius och Lena Liljeroth på språkseminarium på Akademibokhandeln City

Annica Wennström, Jenny Lindblad och Ann-Helén Laestadius på Internationella Torget, Bok & Bibliotek

Press, Ann-Helén Laestadius

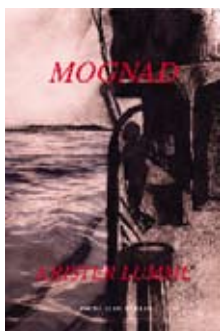
Allas Veckotidning, Bohusläningen, Dagens Arbeta, Dalarnas Tidningar, DN Söndag, Eskilstuna-Kuriren, filmfrossa.se, Fjärde Världen, Gefle Dagblad, Goda Nyheter, Göteborgs-Posten, Hallandsposten, Hela Jordanen, Helsingborgs Dagblad, Impuls (Studieförbundet Vuxenskolan), Kamratposten, Katrineholms-Kuriren, Kiruna-Tidningen, larsh.wordpress.com (barnläkaren Lars H Gustafssons blogg), Länstidningen Östersund, Metro, minabibliotek.se, Mitt i Solna, Mix Megapol Gällivare, Nerikes Allehanda, Norra Västerbotten, norrbotten.se, Norrbottens-Kuriren, Norrländska Socialdemokraten, samer.se, Sáminuorat – tidningen för samisk ungdom, Skånskan, Smålandsposten, SR Nya Vågen, SR P1 Morgon, SR Sameradien, Struten (IOGT-NTOs Juniorförbund), Sundsvalls Tidning, Svenska Dagbladet, SVT Oddasat, SVT Uutiset, Vår skola 4–7, Örnköldsviks Allehanda, Östersunds-Posten, Östgöta-Corren m.fl.

Ann-Helén Laestadius har medverkat i två tv-program för Utbildningsradion: *I Love Språk* (sönt 27 april) och *Tema Samer* (sönt 13 oktober). I det sistnämnda deltog även Simon Marainen, en av poeterna i antologin *Viidát: divttat Sámis/Vidd: dikter från Sápmi* (Podium 2006). Som författare har Ann-Helén Laestadius bidragit med en text till *Fataburen* (Nordiska museets årsbok 2008, på temat samer).

Böcker på romani för skoldistribution

I samarbete med Statens kulturråd och Skolverket har Podium gett ut tre böcker på romani i en särskild skolutgåva. Det rör sig om översättningar till romani kelderash av Astrid Lindgrens *Pippi Långstrump* samt Gunilla Lundgrens *Aljosh, zigenarhövdingens pojke* och *Tariq, bergets hövding*. Böckerna tillhandahålls utan kostnad genom Liber, så länge upplagan om 1500 exemplar av vardera titel räcker.

Podium Distribution

Omslag till några av årets titlar på Podium Distribution: *Mognad* av Krister Lumme, *Bortom brofästet* av Jan-Ewert Strömbäck och *Ville du nåt* av Anders Bergdahl.

Författarnas egenutgivning genom Podium Distribution har numera ett obligatoriskt redaktörsstöd. Frilansande redaktören Helena Eitrem ansvarar för manusarbetet, en tjänst som verkligen uppskattas av författarna. Arbets sättet har höjt kvaliteten och anseendet för utgivningen, vilket även märks i försäljning och medialt genomslag. Följande fem titlar har släppts under året:

Anders Bergdahl: *Ville du nåt*

Kalle Güettler: *Bästa kompis*

Olle Johansson: *Roffes Livs*

Krister Lumme: *Mognad*

Jan-Ewert Strömbäck: *Bortom brofästet*

På den nystartade backlistutgivningen var Kalle Güettler först ut med sin ungdomsbok *Bästa kompis*. Originalen gavs ut 2003 på Bonnier Carlsen.

Förlagssystem

Samtliga titlar på Podium och Podium Distribution distribueras av Förlagssystem AB, Sveriges största bokdistributör. Med hjälp av denna professionella distributionslösning kan vi få ut fler böcker. Möjligheterna till statistik och uppföljning är goda.

Marknadsföring & evenemang

Podium satsar mycket på att marknadsföra utgivningen och förlaget vid olika evenemang samt genom aktivt PR- och informationsarbete. Här är webbplatsen www.podium.nu ett viktigt verktyg och i januari lanserades den med nytt utseende och en ny teknisk lösning. Nyhetsbrevet är också en av de främsta kanalerna för att kommunicera med press, bokhandel och allmänhet. Ett 30-tal riktade utskick gjordes under året. Det sammanlagda antalet adressater är ca 1400 st.

Författardagen, 11 januari

Podium medverkade med bokbord på den stora presentationsdag som Författarcentrum årligen arrangerar på ABF-huset i Stockholm.

Etnografiska museet, 27 januari

Författaren Gunilla Lundgren och modersmåls läraren Ramona Melker-Taikon berättade om boken *Sofia Z-4515* vid en minneshögtid för Förintelsens offer.

Littfest 1-2 februari (Umeå)

För första gången deltog Podium i litteraturfestivalen Littfest i Umeå, med bokbord och med seminarium där författaren Ann-Helén Laestadius samtalande med journalisten Regine Nordström kring sin bok *Sms från Soppero*. Laestadius medverkade även i seminariet "Myter och trolldom i norr".

Världspoesidagen, 21 mars

Podium sålde poesiböcker på olika språk under poesifestivalen på Teater Giljotin, Stockholm.

Textmässan, 26 april, hölls i år på Nürnberghuset i Stockholm. Mässan är ett bra tillfälle att knyta kontakter med andra mindre förlag.

Studiebesök, 16 maj

Jenny Lindblad har besökt Global Reporting (en konsultfirma inriktad på internationella frågor) och presenterat Podium.

Lansering av E Katitzi, 3 juni

Författarcentrums och Podiums lokaler fylldes till brädden när Katitzi på romani presenterades. Översättaren Hans Caldaras samtalande med Adam Szoppe från Radio Romano. Hedersgäst Rosa Taikon höll också ett engagerat tal där hon tackade Hans och önskade att Katarina hade fått uppleva stunden. Flera journalister närvarade.

Olle Johansson på Textmässan med sin bok Roffes Livs, utgiven på Podium Distribution.

Sanningskonferens om romer, 25 juni

Jenny Lindblad deltog i ett seminarium på Rosenbad om en vitbok/försoningsprocess kring romerna i Sverige. Arrangörer var Delegationen för romska frågor.

Världens längsta bokbord, 17 augusti

Podium och Författarcentrums medlemmar stod för ett 20-tal av bokborden längs Drottninggatan i Stockholm. Trots regn och kyla var försäljningen bra och minerna glada.

"Ketanés/Tillsammans", 21 augusti

De nationella minoriteterna samlades i Kungsträdgården, Stockholm, för en minifestival med artistuppträdanden, informationsbord och tal från stora scenen. Podium var en av utställarna. Tyvärr gjorde en höststorm att evenemanget fick avbrytas i förtid.

Bok & Biblioteksmässan i Göteborg, 25-28 september

Podium hade en ovanligt lyckad bokmässa och stod som arrangör för två stora seminarier. På det ena omnämndes Podiums bokutgivning på minoritetsspråk som positivt exempel av kulturministern. Vidare arrangerade vi flera scenframträdanden och sålde fler böcker än någonsin. Nytt för i år var att Podium delade monter med Nordiska museet, samarbetspartner sedan den samiska barnbokstävlingen.

Podium arrangerade tillsammans med Språkrådet och Hanaholmen – kulturcentrum för Sverige och Finland ett 90 minuter långt seminarium, "Håll språken levande" (90 minuter), om vad som kan göras för att stärka de nationella minoriteternas språk. I panelen satt representanter för olika nationella minoriteter: Lars-Anders Baer, Sametinget, Hans Caldaras, Delegationen för romska frågor, Jarmo Lainio, Södertörns högskola, samt Heidi Pikkarainen från Diskrimineringsombudsmannen/DO och kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth. Samtalet leddes av Språkrådets chef Olle Josephson.

Seminariet med Ann-Helén Laestadius, Annica Wennström och Kerstin Wixe kring samiska ungdomsböcker var välbesökt och uppskattat. Författarparet Laestadius och Wennström drog även stor publik till Internationella torgets lilla scen, där Jenny Lindblad intervjuade. Ann-Helén Laestadius och Jenny Lindblad samtalande även i Norrbottensmontern.

Av Podium Distributions författare framträdde Jan-Ewert Strömbäck på Sveriges Författarförbunds scen, Susanne Halvardsson på Internationella torget och Krister Lumme i Sjöfartsmontern.

Skolforum i Älvsjö, 27-29 oktober

För andra gången ställde Podium och Författarcentrum ut på Skolforum. Vi noterade ett stort intresse för båda verksamheterna och ser mässan som en värdefull kontaktyta gentemot våra arrangörer och kunder.

Lansering av *Ordbok över svensk romani*. Lenny Lindell intervjuas av Radio Romano.

Lansering av Ordbok över svensk romani, 24 november

Ordboken presenterades i Podiums/Författarcentrums lokaler, i ett samtal mellan bokens författare Lenny Lindell och Gerd Carling samt Olle Josephson från Språkrådet. SR Radio Romano var på plats och gjorde intervjuer. Många medlemmar och journalister med flera i Podiums nätverk kom för att lyssna och ställa nyfikna frågor.

Press

Angående rapportering kring ungdomsboken *Sms från Soppero* av Ann-Helén Laestadius, se egen rubrik ovan ("Samisk framgångssaga").

Nyheten att Katarina Taikons barnbok *Katitzi* för första gången översatts till romani spreds av:

Aftonbladet Kultur, amnesty.se, AOL Nöje, Dala-Demokraten, Dala-Demokraten, É Romani Glinda, Eskilstuna-Kuriren, Göteborgs-Posten, Hallands Nyheter, Hallandsposten, helagotland.se, humanrights.gov.se, Norrbottens-Kuriren, Norrköpings Tidningar, Okej.se, Piteå-Tidningen, romadelegationen.se, Språktidningen, SR Biblioteket, SR Radio Romano, SR Språket, Stockholms

Fria Tidning, Sundsvalls Tidning, Svenska Dagbladet, Sydsvenska Dagbladet och Östgöta-Correspondenten.

Pressmeddelandet på engelska om *E Katitzi* fångades upp av ett webforum för ex-jugoslaviska romer och en tjeckisk radiostation.

Översättningen av *Katitzi* blev också en nyhet i rapporten *Our voices heard* som dokumenterade en konferens i Stockholm om romska kvinnors rättigheter. Rapporten sprids via Europarådet till många länder i Europa.

Ordbok över svensk romani har uppmärksammats i SVT Kulturnyheterna, Skaraborgs Läns Tidning, Jönköpingsposten, Nya Lidköpings-Tidningen och Östersunds-Posten samt på webbplatserna dagensbok.com och Tavringen, ett forum för resandefolket. Intervjuer med författaren Lenny Lindell har publicerats i GT och i Expressens söndagsbilaga samt på Internationella bibliotekets webbplats interbib.se. I radion har Radio Romano, P1:s Språket och Radio Skaraborg gjort reportage.

Press - Podium Distribution

Även egenutgivningen genom Podium Distribution har blivit omskriven. LO-Tidningens kulturredaktör John Swedenmark hyllade Podiums modell med redaktör för utgivningen:

"Podium har ryckt upp egenutgivningen ur inkräktheten och skapat ett varumärke som vittnar om kurage och egenart: dialogen med förlaget renodlar och presenterar boken så att den gör intryck och når fram." (LO-Tidningen nr 10, 2008)

Till artikeln hörde kortrecensioner av de fem senaste titlarna på Podium Distribution.

Fler recensioner av egenutgivningen:

Anders Bergdahl, *Ville du nåt*: Helsingborgs Dagblad, Nerikes Allehanda, Nya Wermlands-

Tidningen.

Susanne Halvardsson, *Huset bevakar sin skugga*: Gefle Dagblad.

Marianne Jeffmar, *Till Marianne från A till Ö*: Hallandsposten, Sundsvalls Tidning, Tidningen Kulturen, Upsala Nya Tidning (även intervju), Örnsköldsviks Allehanda.

Olle Johansson, *Roffes Livs*: Dala-Demokraten och Dalarnas Tidningar (även intervju och reportage från releasen).

Krister Lumme, *Mognad*: Eskilstuna-Kuriren, Nya Åland, Ålandstidningen.

Jan-Ewert Strömbäck, *Bortom brofästet*: Folket i Bild – Kulturfront.

Försäljning

Försäljningssiffrorna stiger år för år. För tredje året i rad har försäljningen av Podiums titlar ökat med mer än 100%. Till ökningen bidrar bland annat storsäljaren Sms från Soppero av Ann-Helén Laestadius.

<u>Försäljning 2008</u>	<u>Antal sålda ex</u>
Podium-titlar	4021
<u>Podium Distribution-titlar</u>	<u>856</u>
SUMMA	4877

Utöver denna försäljning har 292 exemplar av Monica Caldaras bok *Jävla zigenarunge* distribuerats till folkbiblioteken i och med att Kulturrådet beviljade distributionsstöd till titeln.

Stockholm 2009-04-20

Dag Sebastian Ahlander

Helena Eriksson Berhan

Ylva Stockelberg

Ulf Ulfvarson

Gudrun Wessnert